

der, økonomi, økonomisk udviklingsteori, numerisk taxonomi m.v. for at kunne læses med udbytte. Disse svagheder er ikke ment som en kritik til forfatterne, da bogen ved anvendelsen i »Open University« var tilknyttet en supplerende forelæsningsrække. Dog kunne man nok f.eks. have fundet en mere velegnet artikel som introduktion til Webers lokaliseringsteorier; den foreliggende bringer intet nyt for den, som allerede er bekendt med teorierne, men mangler den fuldstændige oversigt over den gængse notation, som vil lette tilgængeligheden for læseren til andre værker om emnet. Så godt som alle artiklerne er forsynet med fyldige referencer.

Anette Markan

J. H. Paterson: Land, Work and Resources.

An introduction to economic geography. Edward Arnold, London 1972. 266 s., 43 fig., 21 tabeller. 15×23 cm. £ 3.60.

En indføring i den økonomiske geografis teori gennem redegørelse for eksisterende problemer og situationer. Forfatteren lægger vægt på at sætte produktionsfaktorerne i en historisk sammenhæng og foretrækker den verbale meddelelsesform frem for statistiske symboler. Hans hensigt hermed er at fremhæve de generelle træk uden at give indtryk af en præcision, som kun kendes i få empiriske studier. Enkelte, velvalgte diagrammer og tematiske kort er dog medtaget. Dispositionen er god, først grundlaget for økonomisk aktivitet: udveksling, transportnet og energi, derefter kapitler om de primære, sekundære og tertiære aktiviteter.

Ruth Helkiær Jensen

Erich H. Jacoby: Man and Land.

The Fundamental Issue in Development. Andre Deutsch, Ltd., London 1971. 400 s., 13 tabeller. 14×22 cm. £ 4.75.

Bogen er et stærkt engageret debatindlæg, hvis hovedsynspunkt er, at den alvorligste hindring for en forbedring af u-landenes landbrug er den nuværende jordfordeling, og at al udenlandsk hjælp er spildt, så længe der ikke er gennemført jordreformer, der sikrer bønderne ret til jorden under forsvarlige økonomiske vilkår.

Dette ansueliggøres med statistiske og beskrivende eksempler især fra Latinamerika og gennem en analyse af de kræfter,

der beskytter status quo og de progressive anstrengelser for at ændre den. Landbrugspolitik og reformprogrammer for en række lande gennemgås, og forfatteren advarer om, at enhver jordreform må følges af oplysning og fornuftig økonomisk struktur (betryggende lånemuligheder) for ikke at blive en fiasko fra starten.

Ruth Helkiær Jensen

Yehoshua S. Cohen: Diffusion of an Innovation in an Urban System.

(Research Paper No. 140). The University of Chicago, Department of Geography 1972. 136 s., 9 tabeller, 5 fig. 15×23 cm. \$ 5.00.

Foreliggende forskningsresultat fra Chicagoskolen er en empirisk studie af spredningen af planlagte regionale butikcentre i USA i perioden 1949–1968, og det forekommer umiddelbart kun at have interesse for dem, som interesserer sig for dette begrænsede emne.

Planlæggere og lærere ville imidlertid, såfremt de tilegnede sig og udbredte den viden om de udviklede markedsmekanismer, Cohen afdækker, have en mulighed for at vurdere den planlægning, der foregår, og måske afværge nogle af de katastrofer, hvis resultater er ødelæggelse af gamle bycentre til fordel for en ny centerstruktur (»viden er magt«)!

Studiet er yderst målrettet og stramt, og det må anbefales ovennævnte grupper.

Christian Wichmann Matthiessen

B. T. Robson: Urban Growth.

An approach. Methuen & Co., London 1973. 268 s., 34 fig. og kort, 32 tabeller. 15,5×23,5 cm. £ 1.90 (hardback ed. £ 3.80).

Robson udgav for fem år siden en bog: »Sunderland«, som siden er blevet et skoleeksempel på formålsbestemte bystudier. Denne bog var fremragende, og den er indgået som et meget brugt undervisningsmateriale på avanceret niveau. Nu udkommer fra samme forfatter en lærebog af lige så høj kvalitet og på samme avancerede faglige niveau om emnet byvækst.

Bogen er opbygget på samme måde som ovennævnte monografi. Først en grundig indføring i teorien omkring emnet, dernæst gennemgås som empirisk illustration byvækst i England og Wales. Omkring århundredskiftet og i tredje del

opstilles vækstmodeller, som sættes i forbindelse med accept af tekniske innovationer.

Bogen præges af forfatterens tilhørsforhold til den kvantitative revolution og af omfattende viden om dennes teoriapparat.

Som en meget dygtig detalje kan det indledende kapitel nævnes. Heri forsøges frejdigt en definition af begrebet by, og forfatteren diskuterer en række definitioner – strukturelle, funktionelle, økonomiske og filosofiske.

Diskussionen munder ud i, at operationelt kan definitioner nemt opstilles, men logisk er det ugorligt, fordi forskellen mellem by og land snarere er en skalforskel end en typeforskel.

Christian Wichmann Matthiessen

Harm J. de Blij: Systematic Political Geography.

Second ed. John Wiley & Sons, New York m.fl. st. 1973. 485 s., talr. fig., fotos og kort. 18×26 cm. £ 7.00.

Siden førsteudgaven i 1966 (se Geografisk Tidsskrift, 67. bind, s. 134) er der foretaget adskillige redaktionelle ændringer, ligesom stoffet er revideret på flere punkter og ført ajour. Dette har dog ikke foranlediget anm. til at ændre sine synspunkter. Den tidligere omtale har stadig gyldighed. Desværre har revisionen også bragt flere unøjagtigheder med sig. Det gælder f.eks. kortet på s. 212 over delingen af Nordsøshelfen, og der er ikke altid vist tilstrækkelig omhu med sidehenvisninger fra registret, der dog er forbedret ved en deling i et forfatterregister og et emneregister. Der er desværre stadig vanskeligheder med det sidste. Eftersom forfatterens definition af politisk geografi i det væsentlige går på forhold mellem staterne, og ikke inden for staterne, bliver savnet af en politisk geografi, der også behandler emner som national og regional planlægning, stadig mere følelig.

Viggo Hansen

The Penguin World Atlas.

Geographical Editor: Peter Hall. Prepared by the Cartographic Department of the Clarendon Press. Penguin Books, Harmondsworth, 1974. 253 s. 15×21 cm. £ 1.50.

Med Peter Hall som geografisk rådgiver og udgiver skulle dette atlas have fået sit

troværdighedsstempel. Dette er da også korrekt hvad angår indholdet af de kort-sider, der behandler det fysiske henh. det menneskelige miljø. Her er målestokken 1:30 mill. og 1:15 mill. forsvarlig i betragtning af atlasetts karakter af opslagsværk. Mange vil også finde positive sider ved de topografiske kort i 1:7.500.000, hvor byer og trafiklinier er trykt oven i et reliefgrundlag visende højder og vand. Men det kan ikke undgås at virke forstyrrende, når man af hensyn til sidestørrelsen og for at holde målestokken, nu og da må hugge kortene over på en uheldig måde. Det er vistnok også første gang, at man (af sparehensyn?) udelader hele verdensdele af det topografiske afsnit. Man henvises i stedet for til miljøkortene i den langt mindre målestok. Et plus er de ganske mange bykort, der er holdt i samme målestok af hensyn til sammenligningen. Man gør her bl.a. den interessante iagttagelse, at engelske industribyer har en meget større udstrækning end selv millionbyer blandt Sydeuropas hovedstæder. Tilstedeværelsen af et omfattende navneregister er en selvfølge i et reference-atlas. Selv navne som Jylland og Sjælland står i registret med sidehenvisning, men de mangler på det pågældende kort. Valget af typestørrelse i bynavne forbliver en gåde. På de topografiske kort er disse let læselige, men mon ikke man er kommet nær undergrænsen af det læselige i de øvrige korttyper.

Viggo Hansen

Atlas der Donauländer 1, 2 og 3.

Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut. Red. Josef Breu. Verlag Franz Deuticke, Wien 1970, 1971 og 1972. 68×99,5 cm. 15 DM pr. stk., i subscription 13 DM.

»Atlas der Donauländer« begyndte at udkomme i 1970, og værket er endnu langt fra afsluttet. Det omfatter efter planen 48-50 kortplancher 68×99,5 cm, sammenfoldede til format 69×53 cm. Den enkelte planche indeholder kort, de fleste og bedste i målestokken 1:2 mill., endvidere mindre kort, diagrammer, profiler o.m.a. Den ledsagende tekst, der er firesproget (tysk, engelsk, fransk og russisk), ledsages af udførlige tabeller. Det behandlede område omfatter Tjekkoslaviet, Ungarn, Jugoslavien, Rumænien, Bulgarien og Albanien samt dele af Po-

len, Italien, Grækenland og Tyrkiet samt på nogle kort dele af Østrig.

Værket deles i 3 hoveddele: 1: Naturgeografien (herunder topografi, relief, geologi, geomorfologi, klima, hydrologi, pedologi, plantegeografi og naturgeografisk regionsinddeling), 2: Befolkning (herunder befolkningstæthed, urbanisering, aldersfordeling, erhvervsfordeling, pendling, sprog, uddannelsesforhold samt administrativ inddeling), og 3: Erhvervsforhold (herunder bl.a. arealbenyttelse, landbrugsgeografi, irrigation, landbrugets ejendomsforhold, driftsform og bedriftstørrelse, udnyttelsen af mineraler, elforsyning, industrigeografi, samfærdselsgeografi og turisme).

Udgivelsen af dette kæmpeværk spænder over en længere årrække. Hidtil er 15 plancher udgivet. De involverede medarbejdere er alle velrenommerede geografer i alle de omhandlede lande med undtagelse af Albanien, samt fra SSSR. De tematiske kort er fortrinligt udført og giver praktisk taget alle de oplysninger, som det foreliggende, noget heterogene materiale fra de forskellige lande kan berettiggelse til. Teksten er klar, koncentreret og kortfattet, fordi den gives i 4 sprog. Prisen for den enkelte kortplanche er 13 DM for aftagere af hele værket, ellers 15 DM, eller 100 Schillinge.

Værkets kvalitet er fuldt på højde med de bedste nationale, tematiske atlas. Trods den vanskelige og vel også utaknemmelige opgave at koordinere så mange staters foreliggende materiale, er den allerede foreliggende del af værket en klar, letfattelig og som helhed yderst detaljeret kartografisk fremstilling af de omhandlede forhold. Det vil blive umuligt fremover at arbejde med Donauländernes geografi uden at inddrage »Atlas der Donauländer« i sit materiale.

Aage Aagesen

Sigfried Schneider: Luftbild und Luftbildinterpretation. Lehrbuch der allgemeinen Geographie. Bd. II.

Walter de Gruyter & Co., Berlin 1974. 530 s., 217 fotos, 208 diagrammer og tabeller. DM 195.00.

Der er hermed endelig fremkommet en fyldig fremstilling af anvendeligheden af luftfotos.

Bogen falder naturligt i to afsnit: et teknisk og et interpretatorisk. Begge afsnit er traditionelt behandlet, men en

række nyere tekniske og tolkningsmæssige aspekter er medtaget.

Første afsnit er afgjort det svageste. I stedet for virkelig at gå i dybden med luftfotoets og det tekniske udstyrs anvendelighed og begrænsninger, har forfatteren anlagt nogle særdeles brede synsvinkler og har forsøgt at medtage alle aspekter, hvilket i høj grad har gjort, at fx det behandlede materiale forekommer at være ret så tilfældigt udvalgt. I kap. 5, Stereoskopisches Sehen und Messen, udgør de teoretiske betragtninger således kun nogle ganske få sider, et begreb som stereoskopisk tærskelværdi er ganske udeladt. I stedet er størstedelen af kapitlet anvendt til en kritikløs omtale af et tilfældigt udpluk af stereoskoper. Til dette eksempel kan føjes kap. 6, i hvilket forfatteren søger at gøre rede for de rent fotografiske forhold. Man opnår da også en glimrende oversigt over forsk. filmemulsioner, men disses specifikke anvendelighed berøres kun lidt; to så væsentlige begreber som modulationsoverførsel og opløselighed bliver tildelt en enkelt side.

Bogens andet afsnit består for størstedelen af refererede eksempler på luftfotos anvendelse inden for forsk. geografiske discipliner, og har sin styrke deri, at der i høj grad gives henvisninger til de omtalte eksemplers kilder, og til lign. arbejder. Man kunne i dette afsnit savne nogle gennemgående eksempler. Forfatteren ville have bidraget meget til udbredelsen af luftfotos som arbejdsgrundlag, hvis han i hvert kapitel havde gennemarbejdet et eksempel, i stedet for til hvert afsnit at udvælge lige netop de bedste eksempler fra litteraturen. Da der er tale om en lærebog, ville et væsentligt pædagogisk sigte måske været opnået ved i alle kapitlerne at anvende et gennemgående materiale.

Disse kritiske bemærkninger til trods, anser jeg bogen for at være god. Et væsentligt plus er de mange fotografier med tilknyttet tekst og de ca. 80 sider litt. henvisninger. Bogen er af høj teknisk kvalitet og derfor dyr; en lidt mere kritisk udvælgelse af firmabilleder ville givet have skaffet værket større udbredelse.

Sten Folving

I. G. Simmons: The ecology of natural resources.

Edward Arnold, London 1974. 424 s.,